

KRISTIINANKAUPUNKI

DAGSMARKIN
OSAYLEISKAAVAN TARKISTUS
SEKÄ PERUKSEN KAAVA-
ALUEEN LAAJENNUS

LIITO-ORAVASELVITYS

SISÄLLYSLUETTELO

1 YLEISTÄ	3
2 LIITO-ORAVA	3
3 AINEISTO JA MENETELMÄT	3
4 ALUEEN YLEISKUVAUS	4
5 TULOKSET	4
6 YHTEENVETO	5
LÄHTEET	6

LIITEKARTTA 1

Luonto- ja maisemakohdekartta (Luonto- ja maisemaselvitys 7.8.2008, Airix Ympäristö Oy)

1 YLEISTÄ

Tämä liito-oravaselvitys on laadittu Kristiinankaupungille Dagsmarkin osayleiskaavan tarkistus sekä Peruksen kaava-alueen laajennustyön pohjaksi. Työn tarkoituksena oli selvittää liito-oravan esiintymistä alueella ja saadun tiedon valossa turvata eliön esiintymistä. Selvityksen on laatinut FM biologi Sanna Tolonen.

Suunnittelualue sijaitsee Kristiinankaupungissa, kaupungin keskustasta noin 15 km itään. Suunnittelualue on Lapväärtinjokea reunustavaa maaseutua. Perunan viljely on alueen tärkeimpiä elinkeinoja.

2 LIITO-ORAVA

Liito-oravan biologiaa

Liito-orava (*Pteromus volans*) suosii vanhempia kuusivaltaisia metsiä, joissa on riittävästi järeitä kuusia ja kolohaapoja tarjoamaan suojaa sekä pesäpuiksi. Sopivien pesäpaikkojen lisäksi liito-oravan reviirillä on oltava riittävästi myös ravintopuita, kuten koivuja, haapoja ja leppiä. Liikkuessaan reviirillään alueelta toiselle liito-oravat voivat käyttää myös nuoria metsiä, taimikoita ja siemenpuuhakkuualueita. Puuttomat avohakkuut, nuoret taimikot ja muut avoimet alueet eivät sovellu liito-oravalle.

Liito-oravat liikkuvat laajoilla alueilla. Urosten reviirin keskimääräinen koko on noin 60 hehtaaria ja naaraiden 8 hehtaaria. Liito-oravalla on ja se käyttää useita pesiä elinpiirillään. Kesällä liito-oravan ravintoa ovat lehtipuiden, erityisesti haavan, lepän ja koivun, lehdet. Talvella se käyttää ravinnokseen lepän ja koivun norkkoja, sekä havupuiden kukintoja ja vuosikasvaimia.

Liito-orava on yöeläin ja siksi vaikeasti havaittava. Usein ainoa merkki sen esiintymisestä on suurten kolopuiden ja kuusten juurella olevat uloste- eli papanakat.

Uhanalaisuus

Liito-orava on luokiteltu vaarantuneeksi lajiksi Suomen eliölajiston viimeisimmässä uhanalaisuusluokituksessa. Uhanalaisuusluokitus perustuu kannan taantumiskehitykseen. Liito-orava kuuluu EU:n luontodirektiivin liitteen IV a lajeihin, joiden suojelutason tulee säilyä suotuisana. Suomen luonnonsuojelulain 49 §:n mukaan luontodirektiivin liitteessä IV (a) tarkoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty.

3 AINEISTO JA MENETELMÄT

Alueen liito-oravatilannetta selvitettiin 7.5.2009 tapahtuneella maastokartoituksella. Maastokartoitus pohjautui alueelta tehtyyn luonto- ja maisemaselvitykseen ja sen yhteydessä koottuihin tietoihin (Airix Ympäristö Oy 2007). Kartoituksessa tarkistettiin luontoselvityksessä esitetyt kasvillisuuskuviot *kuusivaltainen kangas* ja *lehtomainen kangas* (Luonto- ja maisemakohdekartta 7.8.2007 on liitteenä). Lisäksi koko alue kierrettiin muiden kasvillisuuskuvioiden tarkistustarpeen arvioimista ja tarkistamista varten. Aluetta ja havaintoja valokuvattiin. Käytettävissä oli myös GPS-paikannin (Garmin GPSmap 60 Cx). Selvitystieto koostettiin raportiksi.

Liito-oravakartoituksessa kartoitetaan liito-oravalle soveliaita elinympäristötyyppejä. Potentiaalisilta alueilta tutkitaan suurien haapojen (rinnankorkeusläpimitta yli 30 cm) ja kuusten (rinnankorkeusläpimitta yli 40 cm) sekä kolopuiden tyvet papanoiden havaitsemiseksi. Tavoitteena on löytää liito-oravan asuttamat risupesät, kolopuut, esiintymis- ja ruokailualueet sekä havaita mahdolliset liikkumissuunnat alueella.

Kartoituspäivänä sää oli aurinkoinen. Lunta ei ollut enää maassa.

4 ALUEEN YLEISKUVAUS

Suunnittelualue on suurelta osin avointa peltomaastoa. Asutus sijoittuu nauhamaisesti molemmiin puolin Lapväärtinjokea ja jokea seuraavien teiden varsille. Pieniä metsäalueita sijaitsee siellä täällä pihapiirien ja maatilojen talouskeskusten lomassa. Metsät reunustavat suunnittelualueetta selkeästi suunnittelualueen rajan tuntumassa sekä pohjoisessa että etelässä, vaikka monin paikoin avoimet peltoaukeat ulottuvatkin suunnittelualueen ulkopuolelle.

Kristiinankaupunki kuuluu eteläboreaaliseen havumetsävyöhykkeeseen ja Etelä-Pohjanmaan eliömaakuntaan. Pohjanmaalla puolukkatyyppin männiköt ovat yleisiä, mutta eteläisellä Pohjanmaalla rannikon puustoon kuuluu myös paljon kuusta ja lehtipuita. Kristiinankaupungin alueella hallitsevin puulaji onkin kuusi. Vain paikoin harjuilla ja kallioilla mänty on vallitseva. Lehtipuuvaltaisia alueita on hyvin vähän. Metsät ovat pääosin talousmetsiä. Suot ovat pieniä.

Suunnittelualueen halki virtaa Lapväärtinjoki, joka on Natura-alueita. Suunnittelualueen matkalla joen varressa esiintyy lehtipuuvaltaista, nuorta sekametsää, pensaikkoa ja jonkin verran havumetsää. Joen ranta-alueet ovat lukuisista kohdin avoimet ja rajoittuvat peltoihin.

5 TULOKSET

Suunnittelualueelta ei tehty papanahavaintoja eikä muita havaintoja liito-oravan esiintymisestä. Liito-oravalle hyvin sopivia metsätyyppejä ei alueella juurikaan esiinny.

Kuusivaltaiset kankaat ja lehtomaiset kankaat olivat pääosin nuorehkoja ja paikoin sekapuuna esiintyi runsaana mänty. Kookkaan lehtipuuston määrä alueella on vähäinen.

Riittävän järeää kuusikkoa esiintyy lähinnä isoimmalla lehtomaisen kankaan kuviolla aivan joen rannassa, mutta tältäkin alueelta ei tehty havaintoja liito-oravasta. Alue jäänee liiaksi erilleen.

6 YHTEENVETO

Suunnittelualueelta ei tehty papanahavaintoja eikä muita havaintoja liito-oravan esiintymisestä. Liito-oravalle hyvin sopivia metsätyppejä ei alueella juurikaan esiinny.

Suunnittelualue on suurelta osin avointa peltomaastoa. Asutus sijoittuu nauhamaisesti molemmin puolin Lapväärtinjokea ja jokea seuraavien teiden varsille. Pieniä metsäalueita sijaitsee siellä täällä pihapiirien ja mautilojen talouskeskusten lomassa. Metsät reunustavat suunnittelualuetta selkeästi suunnittelualan rajan tuntumassa sekä pohjoisessa että etelässä, vaikka monin paikoin avoimet peltoaukeat ulottuvatkin suunnittelualan ulkopuolelle.

Kuusivaltaiset kankaat ja lehtomaiset kankaat ovat pääosin nuorehkoja ja paikoin sekapuuna esiintyy runsaana mänty. Kookkaan lehtipuuston määrä alueella on vähäinen. Riittävän järeeä kuusikkoa esiintyy lähinnä isoimmalla lehtomaisen kankaan kuviolla aivan joen rannassa. Alue jäänee ilmeisesti liiaksi erilleen

Suunnittelualan matkalla joen varressa esiintyy lehtipuultaista, nuorta sekametsää, pensaikkoa ja jonkin verran havumetsää. Joen ranta-alueet ovat lukuisista kohdin avoimet ja rajoittuvat peltoihin.

AIRIX Ympäristö Oy
Tampereella 7.5.2009

Sanna Tolonen
Biologi, FM

LÄHTEET

Hanski, I. K. 2006: Liito-oravan *Pteromus volans* Suomen kannan arviointi. Loppuraportti. Helsingin yliopisto.

Liito-oravan huomioon ottaminen kaavoituksessa. Ympäristöministeriön kirje 9.11.2005. YM/1/501/2005.

Luonto- ja maisemaselvitys, Dagsmarkin osayleiskaavan tarkistus sekä Peruksen kaava-alueen laajennus, Kristiinankaupunki. Airix Ympäristö Oy 2007.

Pöntinen, B. 2001: Liito-orava. Flygekorren. Kirjapaino Stencca. Vaasa.

Rassi, P., Alanen, A., Kanerva, T. & Mannerkoski, I. (toim.) 2001: Suomen lajien uhanalaisuus 2000. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki.